

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:	10 kor. — fill.	Egy évre:	18 kor. — fill.
Egy évre:	5 — 50	Fél évre:	8 — 40
Fél évre:	2 — 25	Negyed évre:	4 — 20
Negyed évre:	1 — 12	Egy órára:	1 — 70
Egy órára:	1 — 12	Egyes szám ára:	4 fillér.

Felelős szerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
Hat hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többzör megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

TÁVIRATOK.

A képviselőház ülése.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, január 26.

A kereskedelemügyi költségvetés felett való vitát folytatták ma délelőtt a képviselőházban. Major Ferencz képviselő jelentkezett először szólásra, hosszu és tartalmas beszédében a költségvetés ellen foglalt állást.

Fejérváry állapota.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, jan. 26.

A honvédelmi miniszter állapota napról-napra javul. A szivverés abnormis volta mai napon megszűnt. Mint egy délutáni sürgöny jelenti, a beteg miniszter állapota kielégítő. A beteg még néhány napig nem fogadhat látogatásokat.

Köszönet a részvételért.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Budapest, jan. 26.

Szell Kálmán miniszterelnöknek a magyar parlament nevében az angol kormányhoz intézett részvételnnyilvánításért — az angol külügyminiszter a bécsi nagykövetség útján köszönetet mondott.

Verdi haldoklása.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Milánó, január 26.

Verdi agoniában fekszik. Az orvosok most már csak azon fáradoznak, hogy néhány órával meghosszabbítsák a mester életét, egyébre már képtelen minden tudomány.

Délután öt órakor már gyöngén lélegzett Verdi. Az orvosok akkor perezről-perezre várták a katasztrófát.

Az este 7 órakor kiadott bulletin így szól:

Néhány óráta minden reményeltűnt.

Ezt a jelentést megtáviratozták a királynak és minisztereknek.

A pápa élénken érdeklődik a mester állapota iránt. Naponta többször táviratot küldet magának Milánóból.

A holland királynő eljegyzése.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Hága, jan. 26.

A miniszterium képviselője ma délelőtt a városházán átadta az anyakönyvvezető hivatalnoknak azt az okiratot, amelyben Vilma királynő és Henrik mecklenburg schwerini herceg kijelentik, hogy házasságra akarnak lépni egymással. — Közvetlenül azután zászlót tüztek ki a városházán, a templomokon és más épületeken. Az első kihirdetés vasárnap lesz.

Rabló kerületi kapitány.

A „Debreczen” eredeti távirata.

Lemberg, jan. 26.

A litvániai orosz határszéli Grosie községben Mileski katolikus plébánosra álarozos rablók törtek. — A plébános 12.000 rubelt örzött a lakásán templomépítési alap gyanánt. Ezt akarták a banditák elrabolni. Éjjel egy órakor felkeltették a plébánost, hogy jöjjön egy haldoklóhoz feladni az utolsó kenetet.

A mint Mileski az udvarra jött, hat álarozos állig felfegyverkezett rabló rohanta meg s az egyik hurkot vetett a plébános nyakába. A támadók halállal fenyegették, ha nem adja ki a 12.000 rubelt. A pap nem vesztette el lélekjelenetét s magával hívta a rablókat a szobába, a hol a pénzt őrizte. Kinyitotta az íróasztalának a fiókját s hat golyóra töltött revolverből hatszor lőtt az álarozos gonosztevőkre.

Kettő közülök összerogyott és meghalt, a többiek elmenekültek. A vizsgálatkor kiderült, hogy az egyik agyonlőtt a rabló a grosiczi kerületi kapitány, a másik pedig az ottani törvényszék fogalmazója.

Valószínű, hogy a többi rabló is kerületi hivasalnok. Ezt onnan gyanítják, mert a plébánost nemrég a kerületi kapitányságra idézték és megakarták büntetni fegyvertartás miatt.

Tőzsde.

Budapest, 1901. jan. 26.

Holländer Adolf és Fia debreczeni termény kereskedő cég távirati tudósítása a mai budapesti ákról:

Déli z á r l a t:

Buza	1901. Áprilisra	7.58	7.59
	1901. Októberre	7.67	7.68
Rozs	1901. Áprilisra	7.37	7.38
Tengeri	1901. Májusra	5.09	5.10
Zab	1901. Áprilisra	6.18	6.14

Amerika 2 $\frac{1}{2}$ magasabb.
Készáru változatlan.

Vízvezeték és csatornázás.

január 26.

I.

Debreczen városa vízvezeték és csatorna hálózatának tervzete a kormány jóváhagyásával leérkezvén a tanácshoz időszerű ezek nagy horderejéről értekezni. Ez adja a tollat a kezembe, és amaz aggodalom, — nem kutatom ez alkalommal mi okból kinek s kiknek a hibájából előidézett pénzügyi válsága városunk háztartásának nem-e okokat megingathat és visszariaszthat eme már már elodázhatlan szükségleteit létesítésének támogatásától.

Nem mai keletű problema nagyobb néptömegeknek akár városok — akár falvak — avagy más össze tartozandóságban élnek együtt jó ivó vízzel való ellátása és a talajnak melyen élnek, alkalmas csatorna hálózattal való tisztán tartása, hanem régi sőt ősi időkből eredő társadalmi politikai és közegészségi okokban rejlik az.

A régi Romaiaknak hazánkban ma is található aqueductusai, melyek mai romjaikban is kiváló példás alkotásuk, fényes bizonyossága ama nép helyes céltudatos érzékének a közügyekben.

De hátrább menve a történelemben jóval előbből az Egyptomiak — Assiriaik és Görögöktől is maradtak reánk olyan emlékek, a melyek kétségtelen bizonyítékai mily fontos közügyet képezett azoknál a népnek jó egészséges ivó vízzel való ellátása. Ha semmi mást csupán ezt a kétségbe vonhatlan történelmi tanuságokat hoznán fel és rá sem mutatnék a mai kor kiváló alkotásaira e téren és azoknak pontos és megbízható statisztikai adataikkal támogatott mérhetlen hasznára az emberiség fejlődése gyarapodása terén: eleget mondanék hogy a jó megértse, a nemes átérezze, a humanista érte lelkesedjen.

En sokkal közelebb fekvő sokkal közvetlenebb fejtegetéssel is bizonyítani szeretném e két nagy horderejű intézmény szükséges, sőt nélkülözhetlen voltát különösen itt Debreczenben.

Mindenki jól tudja, hogy a víz első rangu tápszert, mely nélkül élő lény kivált ember nem létezhetik; mert nem csak mint ilyen fogyasztva van hivatva a test nagy részét pótolni, de nélküle alig volna képesek bármily más tápszert is elkészíteni.

Szükségünk van azonban a vízre más tekintetben is: testünk, ruházatunk, lakásaink utcáink és tereink tisztán tartására nem különben a türethetetlen éghajlati végletek elviselhetővé tételére, locsolásra, öntözésre is.

Ha a tisztaság az egészségnek alapföltétele, ugy a köztisztaság a közegészségnek elengedhetlen kelleke; mivel pedig ezeknek nélkülözhetlen eszköze a víz, önként következik mily nagy horderejű korszerűségi követel kepez ez és mily indokolt ennek első rangu közügygyé nyilvánítása.

Ami így általánosan állitható a vízről természetes fokozott sőt hatványozott mérvben áll a jó, üde, káros anyagoktól mentesített vízről, melynek legnagyobb pénzáldo-

zatokkal is beszerzése első és domináló közügye kell, hogy legyen minden civilizált társadalomnak.

De a víz nemcsak tápszer, hanem mint korunk leghíresebb physiologusa rég megmondotta a legtöbb lénynek, de kivált az emberiség egy nagy részének egyedüli és legkellemesebb üdítő, frissítő, élvezeti czikke.

Amennyiben pedig az élvezeti czikkeknél csaknem hasonló fontos szerep jut különösen az emberek életében, mint a tápszereknek ez oldalról is gondos figyelmet érdemel. Míg ugyanis a tápszerek a testnek elhasznált fehérnyé, zsír, só és víztartalmát és az elhasznált munka erőt vannak hivatva pótolni; addig az élvezeti czikke az emésztés, érzés, izlés, szaglás stb. vagy általában az idegrendszerre ingerelőleg, serkentőleg hatva amazok felvételére, megemésztésére, feldolgozására képesítik, azaz ellentállóképesebbé teszik az egyes szerveket.

Örökké igaz marad, hogy csak ami jól esik, válik egészségünkre, de ami undort gerjeszt az káros.

Taplakozás élvezeti szerek nélkül hasonló az örömtelen élethez — türethetetlen.

Valamennyi italunk kivéve a vizet, melyet tartalmaznak pusztán élvezeti czikke még sem csekély összegeket költünk egy-egy ital bor, sör, kávé, tea stb.-re holott ezek bizonyos körülmények között ártalmunkra is válhatnak; mert nem volna hát jogos, méltányos, sőt indokolt a jó ivó vízre, mely amellet, hogy nélkülözhetlen tápszer, egyúttal a legegészségesebb semmi körülmények között ha tiszta, ártalmassá nem válható üdítő szer is, bizonyos összeget elkölteni?

Eppen ez utóbbi körülmény, hogy t. illik a tiszta, ártalmas anyagoktól ment friss víz nem csak tápszer, de legártatlanabb és legnélkülözhetlenebb üdítő szere az emberiségnek — gazdagnak, szegénynek, öregnek, ifjunak, aggnak, csecsemőnek egyaránt; kötelességévé teszi a társadalomnak gondoskodni, miszerint a népnek minden rétege könnyen hozzáférhető elég jó és bő vízzel láthassa el magát.

Nem is szólva ama káros hatásokról, melyeket a rossz, ártalmas görösövi szervek — bacteriumokat tartalmazó víznek hasz-

nálata a közegészségre gyakorol; mert feltehető, hogy ma már minden laikus tudja, hogy az emberiség legádázabb, legpusztítóbb járványai a rossz vízben élő fertőző organismusok által terjesztettek. Avagy a typhus, vérhas, cholera, bélhurut stb. stb. gyilkos járványainak tudtak-e gátat vetni, míg a népek közös vízművekből jó ivóvízhez nem jutottak, avagy tudnak-e gátat vetni mai nap is ott, hol ezek hiányában különböző rosszabbnál rosszabb vizet isznak? A statisztika tetelei hiába mutatnák napnál is fényesebben. Ama városokban hol vízművek létesültek és a csatorna hálózat kiépült az emberek halandósága rohamosan néhány év alatt 8-10 %-al csökkent. Hiába bizonyítva hiteles adatokkal a statisztika, hogy a hol pl. a typhus járványok csaknem állandó jellegűt öltöttek rövid néhány év alatt a vízművek kiépítése után szórányosan is alig fordulnak elő annak esetei.

Ha minden más példát mellőzök is, de Bécs városáról, melynek híres tanáraitól, kik heves előharcosai voltak a mérhetlen kincsekbe kerülő alpesi vízvezetéknek halottam nem hallgathatok.

Bécs városa, mint azok annak idején nekünk előadták a continens legegészségesebb városa volt egész 1873-ig, mikor is a híres vízmű elkészült. Halálzási aránya 1000-ból 35-40-ig volt, holott már 1893-ig ez arány 1000 : 23.50-re szállott alá.

Mily nagyon összefügg a halálzási arány egyes államok és városok ily kulturális intézményei tökéletességével legjobban bizonyítja következő táblázat.

Európa államai sorszerint így következnek 1000 lakosra esik halálzás:

	1865—1880-ig	1880—1890-ig
Svédország	19.0	16.50
Angolország	21.9	18.9
Franciaország	23.9	22.1
Poroszország	26.6	24.6
Olaszország	29.8	27.2
Ausztria	31.3	29.3
Magyarország	37.8	32.6

A fővárosokban 1893-ban 1900 közül elhal évente
Stockholm 19.1
Brüsszel 19.8

Hamburg	20.4
Berlin	20.8
London	20.8
Páris	21.8
Bécs	23.5
Drezda	23.6
Varsó	24.2
Budapest	26.7
Debreczen	28.5

Mindama ártalmak természetesen első sorban az ivó vízre, de mutatis mutandis ha kissé mérsékelten is mert nem oly közvetlen hatással az egészségre nézve főállanak mosdó, főző és egyéb használati vízre is, miért is én soha sem lennék az ivó víznek a használati víztől való elkülönítésének híve, csak az egységes vízvezetéknek.

A vízszűrés forrásait és módját itt elég érintenem, mert hisz itt nálunk a természet által nyújtott víztartályok legjobbika a mély rétegekből feltörő artézi víz áll rendelkezésünkre, míg a többi három mint folyóvíz, tó víz v. légköri lecsapódások összegyűjtött víze mint kevésbé alkalmasak és költségesebbek, szóba sem jöhetnek.

A nálunk létesítendő vízmű részleteivel is szívesen foglalkoznék, — de elég helytelenül annak adatai még nem ismertettek és így azt mellőznöm kell.

Őszintén megvallva azonban az én szempontomból és azt kell hinnem, a nagy közönség szempontjából is közömbösebb a technikai részletek: mert vajjon körvezetékkel v. elágazó vezetékkel, vajjon ólom vagy vas v. beton csöve-en vezetettetik-e be a víz, oly kérdések, melyeken a technika mai állása és az előttünk fekvő számos példa alapján könnyen és helyesen eligazodnak majd a szakkörök. A bekerülési ár, ha nem is épen közömbös, de szintén nem olyan pont a melyen laikusok vitatkozhatnának, mert elvégre ha jót, tartósat, évszázadokra kihatót akarunk alkotni, a költségekben fukarkodni végzetes hiba volna.

A legfőbb és legszükségesebb tudnunk hogy városunk fekvése, talaj és éghajlati viszonyai, nemkülönben rossz egészségi viszonyai mellett is bevándorlás által rohamosan szaporodó népessége e kérdésnek tovább elodázását meg nem engedik.

At kell, hogy hassa az intéző köröket,

Apró versek.

A „Debreczen” eredeti tárczája.

I.

Ott sietett előttem az este,
Szép kisasszony, testvére oldalán,
Én figyeltem, egy-egy szóra lesve,
Beszédükből mit hallhatnék talán.

Mit jelent a sok szín, azt vitatták:
Zöld a remény, az irigység sárga.
— S a vörös szín, mire való az hát?
Sugtam halkán feleletre várva.

Meghallotta, jól tudom, de nem szólt,
Csak visszafordult némán, hirtelen,
De én ajkán büvbőbajos kis szót
Láttam lebegni. Ezt, hogy: Szerellem!

II.

Mig mértem a járda hideg köveit,
Hasztalan várva, kit szeretek,
Pokolba kívántam a régi szerelmet.
Mért ver a szívem? Ugyse' hevít!

S aztán, a mikor közelemben tűnik,
Feldobog im szívem hevesen:
— Kisasszonyom, higgye, csak önt szeretem,
Önt szeretem csak, esküszöm itt.

Gár.

Lear király.

A „Debreczen” eredeti tárczája.

Tragoedia és remekmű három felvonásban.

Személyek.

Shakspeare . . . Lear király szelleme
Zsuzsánna leánya
Melpomene.

Első felvonás.

Szín: A stratfordi templom sirboltja.
Idő: A premierre előtt való éjszaka.
Melpomene: (Gyászruhában, lámpással megjelenik a sirbolt ajtajában, zokogva szaval.)

Mennem kell, mert hív a kötelesség
Oh pedig be sajnálom szegényt
Mért volt benne oly nagy a tehetség.
Mért irt drámát, nem pedig regényt?
Ha regényt ír: most tán elfeledve,
Amde nyugton alszik idelelen,
De darabját adják Debreczenbe,
Látnunk kell azt: neki és nekem!

(Leveszi Shakspeare koporsójának fedelét és rázni kezdi az irót.)

Ébredj, ébredj; itt van már éjfél
Angolhonnak disze, büszkesége
Shakspeare Vilmos, no csak gyorsan kelj fel,
Mert mondhatom, nyugalmadnak vége.

Shakspeare: (Felébred; felülve szeméit dörzsöli.)

Ki zavarja álmaim, mely oly szép
Képeket tárt elém és most ime
Felköltenek. — Sötét rém oszolj szét...

Melpomene: (Bosszusan.)

Ne szavalj, de öltözz. Végy fel hime-
S köpenyt, meleg bundát, uti csizmát...

Schakspeare: (Megrettenve.)

Hová megyünk, muzsám Melpomene?

Melpomene: (Lábával toppant.)

Ugorj! Feszítsd tested, minden izmát...
(Kérve.) No de siess, mert már mennünk kéne

Shakspeare: (Felkel, öltözködni kezd.)

Melpomene: (Szemérmesen elfordul és az „Uj Debreczeni Friss Ujság”-ot olvassa, megkönnyebbülve felsóhajt.)

Megvizsgáztal e lap kritikája;
„Debreczeni színész mind művész.”
Már nem félek...

Shakspeare: (Meg kopogtatja Zsuzsánna koporsóját.)

Apád harisnyája

Nines helyén.

Zsuzsánna: (Kimászik koporsójából.)
Hova hánytad el? Mikor hazajöttél a

különösen a t. h. b. tagjait, hogy csak magukra vehetnek, ha most a legszigorubb pénzügyviszonyok között kell e monumentális alkotásokhoz fogunk, de hozzá kell fogunk, ha adéktalanul a legnagyobb eréllyel.

Sokkal fontosabb, sokkal szükségesebb a nép szélesebb rétegeire kiható jótétemény, a jó ivóvíz, mint a kenyér kiosztása. Eme nélkül csak eltengődik; emezt csak pótolja valamiképen a szegény: de jó ivóvizet nem nélkülözhet, nem pótolhat soha senki semmivel.

Hiszem és remélem, jól megfontolva fogunk majd annak idején nagy lelkesedéssel csatlakozni és sorompóba lépni a vízművek létesítéséért párt és egyéb tekintetek nélkül, mint tettük csak legutóbb is légszesznek házi kezelésbe vételénél.

Nekem leghőbb óhajom, legfőbb vágyam, legnagyobb megnyugvásom, hogy e kiváló nemes humánus és — higienicus alkotás létesítéséért mint annyiszor most is sorompóba léphetek.

Vajha mind többen, többen minden oldalról követnének, biztos lenne a siker és biztosítva városunk jövőfejlődése és boldogulása annyira, hogy a legközelebbi népszámlálás legalább 10%-al nagyobb szaporítást tüntetne fel a mainál és igen közel jutnánk az 100000 hez.

En reméllem s bizok polgártársaink hagyományos, jó érteke, józan ítélő képessége és mindenek felett törhetlen ragaszkodásában városához, miért hiszem e kérdésben is velünk lesz.

Dr. Burger Péter.

A debreczeni színház jövője.

Debreczen, január 25.

A legnépszerűbb művészet, a színművészet, ma már nem csak gondosan ápolott középpontja az öt övező, nagymérvű érdeklődésnek hanem mint szórakoztatva mulattató közművelő eszköz, haladottságának egyes stádiuma egyszermind fokmérője az illető város szellemi életének és lelki intelligenciájának.

Corjolanus előadásról én már aludtam. Hova akarsz menni?

Shakspeare: (Zordonan.)

Megint Debreczenbe. A multkor ugy adták elő darabom, hogy most kíváncsi vagyok ennek az előadására.

Zsuzsánna: (Énekel)

Me menj el, maradj itt,
Majd meglátod jobb lessz itt.

Shakspeare: (Mérgeesen.) Nem tanácsot, hanem meleg harisnyát kértem.
Melpomene: Ne veszekedj költő, mert siet az óra.

(Zsuzsánna előadja a kért ruhadarabot, a költő felöltözik.)

Melpomene: Indulhatunk,

Shakspeare: Még nem. (Leányához.)

Lear szellemét hívd elő.

Zsuzsánna: (A háttérbe megy és ott hokusz-pokuszokat csinál.) Lear jelenj meg!
(Ez alatt Melpomene és Shakspeare egymás nyakába borulva zokognak.)

Lear szelleme: (Intelligens kísértethez illően, fehér lepedőbe burkolva megjelenik.)
Hívó szódra megjelent Lear.

Zsuzsánna: (Apjához vezet.) Ime.

Shakspeare: Te is velünk jössz. Adnak Debreczenbe.

Nem szól ez az üzlet és immoralitás szövevényes, de laza raffineriái által vezetett és tulhajtott fővárosi színházakra. A magyar színészet fényes és főleg komoly multjára visszatekintő, lelkes színbarát jogosan tartja a kelet Párisa Budapest színházait az erkölcsstelen tudatlanság Reamour- és Celsiusának. Másként áll a dolog a vidéki színházakkal.

Ezeket valóban nevezhetik azt községeik a sajátjaikénak, mert izlésük, műveltségük és talán áldozatkészségük az ő színházuk művészi és anyagi állapotában jelentkeznek hü tükörkép gyanánt.

A mi kedves s multjában oly hatalmas városunk Debreczen önmagához méltó, szép bizonyítványt állított ki magáról azon aranyos lapokban, melyeken nemesak városunk mindig magas színvonalon álló színi viszonyait hanem országunk, édes magyar hazánk itt fejlődő és kifejtett színművészetet elmulhatatlan fénytel és hazafiu melegséggel örököltette meg. Debreczen mindig kitett magáért és Erdély büszke városával, Kolozsvárral hol egyetemben, hol időnként felváltva vezetője lett a magyar városoknak. Nálunk pihentette meg vándorbotját a nélkülözésektől fáradt Thália, nálunk emeltek erős és imponáló kőpalotát a bájosan csengő magyar nyelv apostolainak.

A debreczeni társas és társtalan élet minden aprólékoságai szorosan összefüggnek bevezetett színügyeinkkel s mondhatnók: szellemi törekvésünk és munkánk — amennyiben tiszteletré méltóbb arányu irodalmi és egyéb művészeti mozgalmakat nélkülözni vagyunk kénytelenek — egy a színművészettel.

Érthető tehát minden kétkedéssel teljes érdeklődésünk, mellyel feltve őrzött színházunk jövőjét kísérjük, érthető az, a már is érezhető mozgás, mely a jövő képének alakulatai nyomán támad.

Komjányth távozása megvagyonosodott színigazgató utrakelését és egy szimpathiával nem dicsékedhető társaság bukását jelenti, de viszont még nem jelenti városunk színművészetének magasabbra jutását. No, esését semmi esetre sem. Megelégteltük a jelenlegi igazgató dolgait és a közelmultból fásultan bár, de nemesre és szépre szomjaz-

Lear szelleme: (Leroskad, karjait az égre emelve.) Pedig ők nem leányaim!

Melpomene: Legyen vége már a jajnak. (Vigasztalólag.) Hátha nem is lesz olyan rossz azaz előadás. Ne fessünk előre ördögöt a falra. (Hemiskásan kacsint az „Uj Debreczeni Friss Ujság” ott heverő számára.)

Shakspeare, Lear: Igazad van, Muzsa.

Mind. Menjünk tehát.

(Indulnak. Gyászinduló hangjai hallatszanak.)

Zsuzsánna. (Egy koporsó tetejére áll. A távozók után nézve és Melpomenét utánozva szaval.)

Szegény mamám ha tudta volna,
Dehogy szült volna engemet,
Szegény papám, ha tudta volna,
Nem irt voln' annyi remeket.
Minek hírnév, ha siri álmát
Szegény apámnak győtri gyász;
Ha elragadja től' a pálmát:
Színész ki sugóra vigyáz!

(Függöny könyeket hullatva legördül.)

Második felvonás.

Szin: A debreczeni színház.
Idő: Csütörtök este.

va várjuk színházunk kissé súlydöben levő színvonalának emelkedését.

A magyar mesevilág városát, Debreczent, mindig üldözte a szerencse, most sem mozdul mellőle.

Sokkal köztudatubb ma már Bölöny Józsefnek, a kolozsvári Nemzeti színház intendánsának és Debreczen színügyének érintkezése, semmint annak tárgyalásába belebocsátkozni érdemes volna.

A mi páratlan öntudatosan gondolkozó községünk ugy cselekedett, a hogyan tőle az eddigiekhez méltan elvárhatuk. Lelkes hangulatban fogadta az eszmét s társadalmi kitünőségeink együttesen hívták meg az intendánst Debreczenbe. Kétségtelen — tisztában lévén Bölöny színművészeti elveivel — a nagy község érzelmeinek eme ritka kifejezése oly bizalmi és szeretetteljes előleg, melynek ellent állni senki sem tudna, legkivált pedig ő, a ki önzetlen áldozatkész működéséért mást nem akar mint pusztá elismerést, színészetet pártoló községet. Közjóhoz szükségeltett tényezők még olyan frappánsan sehol sem lettek egymásra, mint a művészbárát intendáns és Debreczen város községe. Igaz szívvel óhajtuk: e két tényező egy év mulva elválatlanul fonódjék össze és színművészetünk biztosan járja a haladás lélekemelő utját.

A debreczeni színészet élete sorában forduló pontot fog jelenteni az az idő, mikor a színház vezetését Bölöny intendáns veszi át. Nem anyagi, pusztán művészi haszonra dolgozó kezekbe jut a színház.

Nagybölönyi Bölöny József intendáns, maga is poétalelkű művész ember, anyagi javai daczára egész életét a művészi életnek szentelte. Hajdanában, nem is olyan régen, kedves, igazán magyaros versekben nyilatkoztak meg idealisztikus tulajdonságai. Keletőbbek az ő rimes sorai annál, semmint egyiket-másikat emliteni kellene. Hiszen sok híres magyar nőtát dudol a nép, melynek hol szövege, hol notája díszkréten dicséri a szerzőt. Mint irodalom művelő maccenasnak, tekintete az árva magyar színművészetre tévedt s a hol csak lehetett tettel, anyagiakkal istápolta és támogatja ma is. Áldozatot nem kimélve, olyan darabokat szerzett meg színháza műsorának

Játszák a darabot. Shakspeare, Lear szelleme néhol zokogásba törnek ki, de különben csendesen viselkednek. Melpomene összevont szemöldökkel ül és fogait szivja. Taps orkán. Bartha meghatottan hajlong.

Harmadik felvonás.

Szin: L. első felvonásnál.

Idő: A premiére után; éjféli.

Zsuzsánna; (a koporsója szélén ül és fehéreneműt javitgat; szeméit törölgeti) Vajjon mi történt. Még most sincsenek itt. Borzasztó kíváncsi vagyok.

(Kívülről bus kopogás hallatszik.)

Ahán! Itt vannak. (Kiált) Nyitón már.

Melpomene, Shakspeare, Lear szelleme (bevonulnak, arczukon bánat; leülnek és buszan néznek egymásra.)

Zsuzsánna: Hogy volt! Csakugyan olyan rossz volt.

Melpomene: Nem olyan rossz, mintha...

Shakspeare, Lear: Dé elég rossz.

Zsuzsánna: Hát mi nem volt jó!

Melpomene: (szörnyüködve) Mit csináltak a versekkel. Hol kihagyták a sorból, hol

miket azelőtt csak messze jó hírből ismer-
tek. Évente ezeket áldoz csak arra, hogy
ha másként nem, súlyos összegű vinkulu-
mok árán toborozzon össze minden ízében
teljes művészi gárdát.

Az ő színházának tagjai sokat tudnak
mondani páratlan jószívűségéről, szakérte-
léről és művészi érzékéről. (Jó ember, na-
gyon jó ember, sőt rettenetesen jó ember.
Ez az egyedüli hibája. Okkal nevezte őt
egyik író kitünőségünk „a utolsó ma-
gyar m a e e n á s”-nak. Vas Gereben
tatai Eszterházyjára és szinpartoló Feste-
tichére emlékezett.) Helyesen gondolkodva
nemesák pompás műsorképes darabokról
gondoskodik, hanem igen ügyet vet azok
beállítására, magára a szinpadra is. A fran-
czia társalgási darabok, modern bohózatok
szalonjai, berendezései a Vigszínház művészi
ízletét juttatják a néző amlékezetébe. Az
operettek s operák hatalmas korusai, a paz-
zar fényű és szerkezetű diszletek, a zenei
subtilitás iránti tapintat jellemzik az ő ki-
váló színházi felfogásait.

Ime, mindezen ritka élvezetekben lesz
részünk, ha Bölönyi Józsefet, a debreczeni
színház intendánsaként üdvözölhetjük. De
van még valami jó és kellemes, a mely
Bölönyi intendáns idejövételével a debre-
czeni színházra háramlanék.

Bölönyi már régen megoldotta azt a
régén vitatott kérdést mely a vidéki színhá-
zak műsorának a fővárosiak alól való ki-
vonását érinti. A szinművészeti chauvinok,
a kasszadirektorok és a kis kaliberű vidéki
Sarceyk egyöntetűen a mellett kardoskod-
nak, hogy a vidéki közönséget (melynek
ízlete fejlettebb és romatlanabb a buda-
pestieinél) a fővárosi színészet körmányozza.
Ezért irtóznak a vidéki szinigazgatók az
eredeti darabok helyi preimérjeitől, mert
azt mondják: a vidék csak azt veszi be, a
mi a fővároson át beszűrődik. Ez valótlan.
A vidéki direktor úgy gondolkozik: a fővá-
rosból lekerült darabnak meg van már a
reklámja, mit keressen ő új darabokkal;
igen ez jellemzi az ő kishitűségét. Hogy ez
mennyire igaztalan és helytelen felfogás,
azt bebizonyította Bölönyi intendáns. A vi-
déken eddig ismeretlen dramaturg
igazgatói állást szervezett maga mellé és
okosan kimondotta, minden jó darabot, de
főleg a magyar író munkáját elő kell adni.
Igy gazdagodott műsora évente 6-8 ere-
deti darabbal és nem hiába, igazolja ezt a

fővárosi és vidéki színházak magatartása,
a Kolozsvárott először adott darabokkal
szemben; siettek egyik-másik mű előadási
jogát megszerezve műsorra hozni és elő-
adni, S ha előadták sikere volt a darabnak,
a szerzőnek is; e sikerből részt kell jut-
tatni természetesen Bölönyi intendánsnak is.

Csak néhány példafutásukat.
Jenő a Nemzeti színház művésze lefordi-
totta a „Brittanikus”-t; Kolozs-
várott szép sikere volt és a budapesti Nem-
zeti színház műsoraiba fogadta. M o l d o-
v á n Gergely bájos népszinművét „F l ó-
r i k a s z e r e l m é t” tizenkétszer
adták egy szezonban; a Népszínház most
készül rá. — M a k r a y László „B ü-
t ö r t é n e t e” zajos sikerrel jut sző-
hoz a deszkákra s ma már M a k r a y
neve, gyönyörű dalai révén is forgalomban
van. — F a l k Richárd íróársunk verses
damoletta a „T i t á n o k” Bölönyi
színházában került be mutatóra, maig már
ritka szép eredménnyel járta be a vidéki
szinpadokat s a fiatal író újabb darabja a
Vigszínházban várja a sikert. G é e z y
István darabjainak java, P r e m József
szinműve, a „L á n y o k a n y j a” czi-
mű népszinmű s több itt fel nem sorolt
darab és szerzője kezdik meg Bölönyi szin-
házában sokat ígérő pályafutásukat.

Ez már a vidéki szinpad elválását je-
lenti a fővárostól, jelenti egy önálló színház
létét s a szinrodalom decentralizációját.
Szóval Bölönyinek eme törekvése üdvösen
gyümölcsöző és érlelő hatása van az iroda-
lomra is. Ez pedig érdem, még pedig nagy
érdem.

A fent mondottak egyáltalában nem
akarnak buzdítás gyanánt szolgálni a deb-
reczeni és egyébb magyar titkos drámaírók-
nak, mert a ki ebből azt következteti, hogy
az intendáns színházába holmi férc mun-
kákkal lehet bejutni, az igen nagyon csaló-
dik. Mert a kitünő ízlésű intendáns mellett
ott a jeles dramaturg-művezető igazgató. Dr
J a n o v i c s Jenő is.

Fiatal, nagytehetségű színész ember,
ambiciózus munkatársa az intendánsnak a
színház vezetésében. Sokat tanult, sokat
tud.

Beutazta a nagy világot és színész
létére mint bölcsész tudor, tapasztalatokkal
gazdagon vette a kezébe a Kolozsvári Nem-
zeti színház igazgatását. Sokoldalú elfoglalt-
ságát — dramaturg, művezető és főrende-
ző egy személyben — nem érzi a színház
élete, sőt minden egyes irányu működése
sörün gyarapítja amegy is elismerésre méltó
érdemeit. Sokkal szélesebbkörű az ő jóhíre,
semmint néhány dicsérő sorra szorulna. Ma,
mikor oly sok a hivatlan ember a direktori
székben, Dr. Janoviess Jenőt igazán be-
csülni és méltányolni kell.

S a mi városunk finom községe mélt-
tányolni fogja ugy Bölönyi József intendáns,
mint kitünő igazgatóját, Dr. Janovics Jenőt.
Pompás előadások, nagyszerű társulat, a
régén óhajtott opera előadások állandósítá-
sa, sok-sok premiér, a debreczeni színészet
állandósítása és önállósítása, mindezek dom-
borodnak elő színészetünk jövőjéből.

A helyi sajtó kötelessége és feladata
magaslatán állva pártolja e tervet és várja
az új regimét, a melytől oly sokat várnak,
Cequipens.

Színház.

Lear király.

Csütörtökön Shkespeare es volt a deb-
receni színházban. Elismerés illeti B a r t á t
nemes ambíciójáért, hogy Lear mély tanul-

mányt és tehetséget igénylő szerepében
próbát tett.

Érzés alapján volt játékában, de a
hangjának nincs meg a kellő mértékű mo-
duláló képessége, a mellyel érzéseinek kife-
jezést is tudjon adni.

Hiányzott Barta játékából a királyi
méltóság.

Barta Lear jellemének királyi oldalát
nem emelte ki eléggé. Sok helyen hiányzott
játékában a szín és az árnyalat, így az
országfelosztási jelenet teljesen szintelen
volt, de egyes helyeken az igazság erejével
hatott. — Ha többször adja majd Lear ki-
rály nehéz szerepét, a mostani hiányok
bizonyára enyhülni fognak.

Az összjátékon nyomottságot, vonta-
tottságot lehetett észlelni. „Lear” ósrégi, ri-
deg légköre a színészekre idegenül hatott.
Ki kell emelnünk T a n a y t a bolond
igaz és poétikus előadásáért. Művészete el-
ösmerést keltett bennünk. K o m j á t h y
hol egyszerű eszközökkel élt, inkább hatott,
de kezdetben szavalt, e szaválásának pedig
az igazság nem forrása.

K o m j á t h y n é általában jól
játszott, de egyes részletekben jelentőség nél-
kül átsiklott.

P a t a k i nem tudta szerepét, ezért
egy jelenést majdnem elrontott. A gyászos
jelenetekben, mikor komolyságnak kell az
arcokon ülni, egyes színészek arczán a ko-
molyság mögött néha mosoly vonult át. En-
nek nagyon művészietlen hatása van. A
— nyilvánvaló hibák mellett a megjelent
fiatalság, különösen diákság tetszésének
sűrű tapsokban adott kifejezést.

R. Réthy Laura első fellépte.

Még most is fülünkbe cseng a tegnapi
est hatalmas Offenbach muzsikája, még most
is fülünkbe cseng R é t h y asszony csodá-
latosan hajlékony, bámulatosan behízelt
hangja. Olyan tömör, olyan csengő e hang,
minőt szinpadunkon alig hallottunk rég idők
óta. A művésznőn látszott, hogy kedvvel,
hogy szívvel-lelekkel játszik és dalol, lát-
szott rajta, hogy minden tehetségét felhasz-
nálja, hogy hasson arra a közönségre, mely
legelőször ismerte fel és dédelgette őt.

Gyönyörű szép ház volt, a közönség
méltó a művésznő felléptéhez. És a mikor
az első hatalmasabb ária feleledült az
Olympia bűvösbájos ajakán, nem volt kéz,
mely ne tapsolt volna, nem volt szem,
melyben az elragadtatás érzete ne csillogott
volna. Teljes, dicső hatást ért el Réthy,
melyre mindig büszke lehet.

A többi szereplők ház volt, igyekezet-
tel játszottak. K a r a c s feltűnően jó Hoff-
mann volt. Hangja teljes erővel csendült,
játéka mindvégig distingvált, hévvel teli.
C s a t á r elég jó volt, de helyén jobban
szerettük volna látni Kürnyeyt. Makrairól
első felvonásbeli botrányos solója után in-
dulva csak azt jegyezzük meg, hogy ma-
radjon ő csak a karban és a balletben.
Neki bizonyára több dicsőséget hoz az. A
második felvonás elején gyönyörű nagy ba-
bérkoszorut nyújtottak fel a debreceni uj-
ságitók a vendégszereplő Réthynek. A város
színeit viselő szalaggal ellátott koszoru Pa-
czelt virágkereskedő ügyességét és műizlé-
sét dicséri.

NAPI HIREK.

Istentiszteletek.

Holnap vasárnap a következő sorrend-
ben tartanak meg: Nagytemplomban Dicsőfi
József lelkész, Kistemplomban Szabó Ber-
talan s. lelkész, Új templomban Tóth Kál-

beletoldtak. Irtózat volt hallgatni. (sójajtvá)
Szegény Vörösmarty.

Shakspeare; Mennyit kihagytak. Könny
szökik szemembe; ha csak rá is gondolok.

Lear szelleme: Hogy nem tudták a
szerepet. Álig ismertem meg magamat. Egy-
szer elkezdtem egy mondatot és elakadtam.
Oda mentem a sugóhoz, lehajoltam hozzá s
aztán újra elmondtam.

Mind: Szörnyűség!

Zsuzsánna: De különben milyen volt
az előadás!

Mind: Olvasd el a színházi referátát.
(Visszamennek koporsóikba. Melpomene és
Lear eltűnnek.)

Shakspeare: (Koporsójában csendesen
forgolódik.)

(Sphaerak zenéje a „Görög rabszolgából”
játszik: Igy forog, így forog . . . stb.)

Függöny csendesen lehull!

Bergy.

mán lelkész, Ispotálytemplomban Mitrovics Gyula lelkész.

Az ágost. hitv. ev. templomban d. e. 10 órakor Materny Lajos főesperes tart istentiszteletet.

A város vízvezetéke.

Debreczen vízvezetéke és csatornázási ügyében holnap — vasárnap — délelőtt 1/2 11-kor értekezletet tartanak a városháza tanácstermében.

Felfüggesztett városi hivatalnok.

Debreczen város illeték nyilvántartója Krasznay Ferencz ellen régebben vizsgálat van folyamatban. Debreczen város polgármestere K r a s z n a y Ferenczet tegnapelőtt állásától felfüggesztette. A főispán Krasznay helyetteseüi N á n á s s y Miklós nyug. városi alapítványi pénztárnokot nevezte ki.

Elitelt párbajozók.

Másfélév előtt a debreczeni színház egyik primadonnájáról kedvezőtlen kritika jelent meg egyik helyi lapban, a miért aztán a lebirált művésznő egyik tisztelője M á t h é László városi hivatalnok felelősségre vonta L ö w Józsefet lapunk segédszerkesztőjét, azt gondolván, hogy a kritikát ő írta. A dologból párbaj lett. Előbb pisztoly majd kardpárbajt vívtak, a mikor is Máté sérült meg. Ma másfél évre az eset után vonta felelősségre a törvényszék a párbaj szereplőit. 10 órakor nyitotta meg a tárgyalást O l á h Miklós dr. főtárgyalási elnök. — A közzéadott Bálint Imre dr. alügyész képviselte a törvényszék a fővádlottakon kívül Skot Lajos puskaművest is, aki a pisztolyokat szolgáltatva a párvialdalhoz, — vád alá helyezte.

A tárgyalás a sok tanukihallgatás miatt egész nap eltartott s a bizonyító eljárás csak déli 1 órakor ért véget. Délután került a sor a vád-és védbeszédre. Bálint dr. alügyész 1—1 rendbeli párbajvétségért kérte a vádlottakat elitelni. Majd Bakonyi Samu dr. és Ujlaki Géza dr. tartalmas védőbeszédje után ítélethozatalra vonult vissza a törvényszék. Este hat órakor hirdette ki Oláh Miklós dr. a törvényszék ítéletét, mely 1—1 rendbeli párbajvétségbe találta vádlottakat bűnösnek s Löw József hírlapírót 8 napi, Máthé Lászlót pedig 5 napi államfogházzal súlytotta. Az ítéletben ugy a vádlottak, mint az ügyész megnyugodtak.

A városházáról.

Oláh Károly városi tanácsnok hivatalos ügyekben elutazott s csak a hét közepén tér vissza.

A 15,000 koronás ékszerlopás.

Hardegg Jenő gróf Vilmos huszárfőhadnagy kárára elkövetett 15,000 koronás ékszerlopásban hasztalan nyomoz nemesak az egész ország, de a külföld rendőrsége is — semmi nyom. A káros Hardegg gróf most lapunk útján hívja fel a „becsületes tolvaj“ hogy a táskában az ékszerekkel együtt volt 3200 korona készpénzt tartsa meg, csupán az ékszereket juttassa vissza tulajdonosához. Aligha lesz ennek a felhívásnak eredménye mert a „becsületes tolvaj“ inkognitóba fog maradni.

Díjat nyert debreczeni író.

Szép kitüntetés érte a helybeli fiatal író nemzedék egyik tehetséges tagját; L o v á s z János takarékpénztári titkárt. A földmivelésügyi miniszter ugyanis pályázatot hirdetett olyan munkára, a mely a gazda-

sági munkás- és cseléd segélypénztárról szóló törvényt népszerűen ismertesse. A napokban döntöttek a tömördek beérkezett pályamunka felett s a 200 korona pályadíjat Lovász Jánosnak ítélte oda. Lovász könyvét 20,000 példányban nyomtatja ki e földmivelésügyi miniszter s ingyen fogják terjeszteni az országban.

Nagy idők tanuja.

Napról-napra fogy a szabadságharcz harczosainak száma. Ma ismét egy öreg 1848/49 öreg honvéd elhunytáról értesülünk, ki abban az időben vitézül végig küzdött a szabadságharczot. H a j d u Ignác volt 1848/49. honvéd, városi bizottsági tag hunyt el tegnap éjjel, életének 83 évében. A megboldogult földi részeit holnap — vasárnap — délután 2 és 1/2 órakor helyezik örök nyugvóra a Kossuth-utcai temetőben.

Adakozások a népkonyhára.

A népkonyhára az elmúlt héten következő adományok folytak be: Haladás egyesület ebéd jegyekre 100 korona, Harsányi János, Közgazdasági bank, Karap Mórítz, 3-ik honvéd gyalogezred tisztii étkezője 20—20 korona, Debr. asztalos társulat, Dobieczyk Sándorné, Flaschner György 10—10 korona, K. Tóth Kálmán 8 korona, özv. Varga Lajosné, Liszka Nándorné 5—5 korona, Benyács Emilné 4 korona és 1 zsák krumpli, Ganovszky Lajos 24/2 ko. paszuly, Bartha Gábor kövező 1 kenyér és füstölt hus, Sztroka József bádogos 3 főző edény javítását díjtanul eszközölte. Debreczen, 1901. január 25, Szücs Kálmán nőegyleti pénztárnok.

A hentesek és mészárosok bálja.

Alig pár óra választ el bennünket a hentes és mészáros ifjuság báljától. A kedélyes s előreláthatólag nagyszerű táncmulatságra a mulatni vágyó hentes és mészárosok családjai sokan készülnek s azon a város közönsége és előreláthatólag nagy számban fog részt venni. A tánczról és mulattatásról az ügybuzgó rendezőség gondoskodik, mely egyesíti magában a város tánczolni szerető ifjuságának a javát. A rendezőség széleskörű intézkedéseket tett, hogy az estély minél jobban sikerüljön, s hogy az ő mulatságokon megszokott kedélyesség és fesztelen jókedv ezuttal is biztosítva legyen s a megjelenő hölgyközönség kellemesen eltöltött est emlékeivel vehessen bucsut a Bika termétől.

Egy volt főkapitány a börtönben.

A szegedi csillagbörtönnek egyik nevezetes rabja: Seidel József főkapitány, a ki még december hó elején folyamodott, hogy engedjék el büntetése hátralevő részét. Az iratok visszaérkeztek az igazságügyminisztériumtól, azzal, hogy ismételtlen átvizsgálták az ügyet és az igazságügyminiszter azt határozta, hogy nem terjeszti föl kegyelemre ő felségéhez.

Katona-zene.

Az Elite kávéházban ma a katona zenekar a következő műsorrall játszik: 1. Négyes. Simplicius operából Strausz. 2. Soupe Nyitány a „Költő és paraszt“ operából. 3. Ziener „Susogó éjben“ 4. Mascagni „Abránd“ Parasztbecsület. 5. Goldfaden. „Sulamit egyveleg“ 6. Ziehrer. „Duna gyöngye“, 7. Krause a „Serenade“ vlrágsúsoga. 8. Rosenzweig. Budapesti élet. 9. Wagner Richard Taunhäuser opera. 10. Leoben „Fe-

nyökön át“. 11. Zieher „Tengerfény“ keringő. 12. Sebor „Frissen és merészen.

A nőegylet ülése.

A debreczeni jótékony nőegyesület 1901 évi — január hó 27-én d. u. 3 órakor az árvaház üléstermében választmányi gyűlést tart. Tárgyak. 1. Elszámolás a vig este eredményéről. 2. Folyó ügyek.

Zimándy könyve Aradon.

Az az országos botrány, mely a Kossuth-gyalázó Zimándy Ignác könyvének megjelenése után támadt, már jóformán lecsillapodott. A hazaáruló papnak feketesárga lelkü emberei azonban még mindig terjesztik a hazafiatal irásokat, melyek tiszta eszü ember agyában nem is születhetnek meg. Most Aradon próbáltak szerencsét, Az aradi iparosifjak önképző és betegsegélyző és egyesületének könyvtára számára küldtek Zimándyék Kossuth-gyalázó könyveket. Az iparosifjak azonban a hazafiatal könyveket nem fogadták el, hanem elégették. A kudarcz tehát újból elérte Zimándyékát. Nincsen siker, akárhová akarnak is betolakodni a Kossuth-gyalázók,

A vonat kerekei alatt.

Tóth Antal szücssegéd tegnap délután a Nagy-Körösről hat órakor induló gyorsvonat elé vetette magát nyílt pályán, a Gschwindt-féle szeszgyár közelében. A vonat átrobogott a szerencsétlen fiatal emberen s testét összeroncította. Levelet talált Tóth András zsebében a váltóór, a ki először vette észre az öngyilkosságot; a levélben azonban nem adja tettének okát az öngyilkos.

A Polgári Takaréék és Segélyszövetkezet

(Piac u. 83 sz. Gerébny-ház) ez uton is tudatja a n. é. közönséggel, hogy 1901 évvel V. évtársulatát megalakította. Az intézet mely a már lefolyt négy év alatt is kétségtelen nagy szolgálatot tett ugy a helyi, mint vidéki közzgazdaságunknak; fejlődésével és váratlan erősbödésével a jövőben is garanciát nyújthat arra, hogy tagjainak a tekegyűjtés könnyen lehetővé tétele mellett a legolcsóbb kölcsönöket nyújthatja. A helyi szövetkezetek között pedig az egyedüli mely a takarékoságot s így a tökékek gyűjtését a legszegényebnek is lehetővé tudja tenni, amennyiben legkisebb betétjét 20 fillérben állapította meg, s az egyes évtársulatok csak négy évi időtartamuak. A beiratkozások, melyek már is tömegesen történnek, d. e. 9—12. d. u. 3—5 óráig az intézet irodahelyiségében eszközölhetők, s a betétek után — további intézkedésig, még mulasztási díj nem szedetik.

A gyomor betegségei igen különböző rossz indultu formákban mennek át, különösen ha jelentéktlenebb gyomorbajok ellen mit sem használunk. Ilyenek ellen mindig kellene valamely házi szert kéznél tartani. Kitűnő hatásnak bizonyult e tekintetben dr. Rosa balzsamja, melyet Fragner B. gyógyszer-tára Prágában 203. III. készít. Kapható minden gyógyszer-tárban. (Lásd a hirdetést.)

Aszthmát lehet gyógyítani!

Dr. Schiffmann aszthma-pora a legmakacsabb esetekben is azonnali enyhülést és teljes gyógyulást hoz létre, a hol már semmi más szer nem segített. Kapható minden gyógyszer-tárban, csomagja kr. 3.20 és 5.80. A hol készletben nincs, onnan tessék Török J. gyógyszerészhez, Budapest, Király-utca 12 fordulni.

x **Fertőző betegségek ellen**, melyek leginkább az egészségtelen ivóvíz által terjesztetnek, biztos óvszer a tiszta egészséges ásványvíz. Felhívjuk tehát olvasóink figyelmét a „Kristály Szt.-Lukácsfürdői hegyi forrás hirdetésére.

Az apa büne.

jan. 26.

Düledező romok méhében kihalt néha a virág. Se neve, se színe nincsen, az élete is, mint a kérésze olyan.

Óreg, sir szélén járó emberek szívében is ébred olykor valami vágy, ifjú érzés, hirtelen lobbanó, nyomban kialvó szenvedély.

A szenvedélyből pedig igen sokszor bűnök-bűne fakad.

K. S. vértesi gazdag paraszt birtokos, hatvanötéztendő ősz fejével nagyon megtevedett. A tulajdon viruló leányára vetett szemét ez az öreg ember.

A falu legényei vetekedtek a parászs emü hajadon szerelméért.

Kérője is volt a szép Vilának, nem egy, de az apja, a fehérhajú öreg ember kosarat adott valamennyiüknek.

Ezalatt pedig ő maga üldözte vén szíve szerelmével a leányt, véréből való gyermekét, mint a hogy a vérese üzi a fehér galambot.

Vad gerjedelmében az aggyastán elfeledkezett minden isteni és emberi törvényről s megtörtént egy ibolyaillatos, tavaszi napon, hogy a vértésiek első gazdaja emberről fogalmak szerint igen nagy bűnbe esett. A családja panaszt tett ellene a törvényszeknél.

A nagyváradai törvényszék büntető tanácsa Nagy József elnöklésével ma foglalkozott a pörrel.

A tárgyaláson, mely zárt ajtók mögött folyt, érdekes adatok derültek ki a vádlott öreg ember családi életéről, mert az öreg nemesak a legkisebb, de a többi leányaival is szerelmeskedni próbált.

Ezek az adatok egytől egyig igazolták, hogy a sötét bűnbe lépett apa voltaképpen idegbeteg.

Négy felesége volt már K. S. gazdurnaknak s mind a hányat elűzte, a hogy idővel rájuk unt: majd meg hívta családja vissza az elkergetett asszonyt, hogy megint a másikkal cserélje fel.

Közben még egyéb viszonyokat is szőtt a falubeli lányokkal, menyecskékkal a mint alkalom adatott. Minden jel arra vall, hogy az öreg nimfomániában szenved s így eselekedete, büne nem beszámolható. Kurländer Ede dr. védő hatásosan megokolt indítványára a törvényszék nem is hozott ítéletet, hanem elhatározta, hogy vádot tart orvosiag megfigyelteir

A legdivatosabb selyemszövetek

meter vagy végszámra a legolesobb engr s arakban. Mind a egujabbak fehér, fekete és szines fajokban. Privatvevőknek postadij es vammente-eo. Minak ingyen. Schweicba ketszeres lev-ldij szükséges. 6.

Union selyemszövőgyár
Adolf Grieder & Co Zürich (Schweicz.)
Ír. udv. szállítók.

Nyílt-tér.

Dohányzók!

A leginomabb, valódi, egyptomi **czigareták** elvitáztatlanul azok, melyeket

M. Melachrino & Co. Kairó czég

Ő fensége Leopold Ferdinánd főherceg, a cs. kir. o ztrák dohány egységárságnak, a m. kir. magyar dohány egységárságnak, továbbá a francia és olasz államnak szállítója, gyárt.

Minden különlegességi dohányárudában kaphatók a következő fajok:

Aida arany tokkal 100 drb K. 10.
Horus 100 " " 8.
Samson 100 " " 7.

Utóbbi 25 darabonként is.

„**Debreczeni szőlő- és bortermelő szövetkezet.**“

ÜVEGEZETT BOR

eladás.

1899. évi saját termésű, tisztán kezelt, kitűnő minőségű és közkedveltségű **fajboraink**at üvegezve is áruba bocsajtán, tudatjuk a n. é. közönséggel, hogy

1 liter 1899. évi Szövetk. Siller bor 76 fil.
1 liter 1899. évi Aszt. bor [Kóvidinka] 80 fil.
1 liter 1899. évi Pecsénye bor [Ezerjő] 90 fil.

Üvegekért — melyet visszaadás alkalmával megtérítünk — darabonként 16 fillért számítunk.

Eladási hely: **Simonfy-utca, városi bérház 2 sz., a saroktól 4-ik bolt.**

Kitűnő tisztelettel

Debreczeni szőlő és bortermelő szövetkezet.

Városi színház.

Holnap vasárnap délután

Liliom klári.

Népszínmű.

Este Réthy L. felléptével

Náni.

Népszínmű.

Eladó szőlőskertek.

A homokkertenben egy hold 754 négyszögölnyi terület felszereléssel. Egy másik szőlő az ujkertenben 1/2 kerü nyilas szintén felszereléssel szabad kézből eladók. Értekezhetni Nyugati-u. 48.

Egy szép ház, minden

elfogadható árban, esetleg részletfizetéssel azonnal eladó. Hat évig adómentes, teljesen ujonnan épült, jövedelme 600 frt. Kedvező pénzkölesön mellett. Értekezhetni Hatvan-u. 33. Utczai lakásban.

Eladó vizsla. Magyar

szóra idomított, tiszta nemes németfaj 21 hónapos tigris színű vizsla, tipikus példány, ugy szinte egy 18 hetes angol-német keresztezett gyönyörű szép erőteljes jó hajlamu kölyök vizsla, mérsékelt áron eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Gyárkémények,

kazánbe-falazások gépalapok és mindenféle díszkőműves munkák, valamint nedves falaknak tökéletes szárazzá tételét 10 é. jótállás mellett elvállalja Szathmáry József építőmester Debreczenben Erzsébet ut 29.

Nelkülözhetlen és felülmulhatlan, hatásában csalhaatlan.

Világezikk, kivitel minden országba.

Chief-Office 48. Brixton-Road. London S W.

A legmerbizhatobb, legjobb s az egész világban dícsért és legkeresettebb háziszer a gyógyszerész

A. Thierry balzsama.

Felülmulhatatlan minden mell, tüdő, máj és gyomor bajokban, valamint minden belső betegségnél. Külsőleg a legeredményesebb

— sebgyógyítószér. —

Csak akkor valódi, ha az üvegen, az egész művelt világon bejegyzett

zöld „APÁCZA“ védjegy van és ha az ön elzáron a czég. valamint e szók: **Allein echt** beprérelve látszik. Évi termelés bebizonyíthatólag 6 millió üveg. Postán, bérmentes szétküldés, 12 kis üveg vagy 6 dupla üveg 4 korona. Egy próba üveg hasznáati utasítással és a főraktárak jegyzékével 1 kor. 20 fillér. — Szétküldés az összeg előzetes beküldése mellett

A. Thierry centifolia kenőcse

(csodakenőcsnek nevezik),

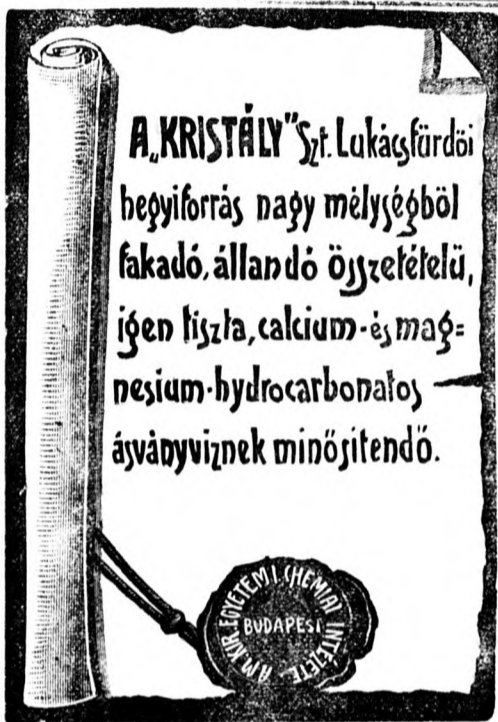
utólérhetetlen szívó erejű és gyógyhatású. Operációkat többnyire feleslegessé teszi. E kenőccsel egy 14 éves gyógyíthatatlannak tartott csontszat, ujabban pedig egy 22 éves nehéz rakszerű bajt gyógyítottak meg. Antiszeptikus hatású és mindenféle gyuladásoknál, sebeknél gyorsan enyhíti és eloszlatja a fájdalmakat, biztosan eltávolítja az idegen anyagokat. Egy légey az összeg előzetes beküldése mellett 1 kor. 80 fillér. Nagyobb rendelmenynél olcsóbb. Kimutatható évi termelés 100,000 tégely.

Mindkét szerről egész könyvtár áll, elismerő és köszönő iratoktól, a föld minden országaiból rendelkezésre. Kerüldöök az utánzatok és vigyázní kell a végelyen beágetett cégre: „Apotheke zum Schutzensel des A. Thierry“. A hol főraktár ninc, ott directe kell rendelni, nehogy hamisításokat szerezenek be. A czim a következő:

Apotheker **A. Thierry' Fabrik Pregradában**
Rohitsch-Savanyukut mellett.

(A cs. k. állami hivatalnokok szövetségének szállítója.)
(Contractor of the War-Office and The Admiralty, LONDON.)

Legjobb minőségű
1900. évi termésű tisztán kezelt
oberndorfi
takarmány répa mag
nagyban és kicsinyben kapható
Klein és Meisels
bérgazdaságában
Tisza-Dadán
vasúthoz szállítva
90 koronáért
métermázsanként.

A „KRISTÁLY” Szt. Lukácsfürdői
hegyiforrás nagy mélységből
fakadó, állandó ösztetelű,
igen tisztá, calcium- és mag-
nesium-hydrocarbonatoy
ásványviznek minősítendő.

»Több száz kiváló orvos által ajánlva.«
A legizletesebb és legolcsóbb ásványviz.
Kapható minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben.

A Richter-féle
Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.
egy régi kipróbált haziszor, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedörzsölésül alkalmazatik köszvénynél, oszúnál és meghüleséknél.
Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárláskor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” czéggjegyzésre.
80 f., 1 k. 40 f. és 2 k. árban úgyszólván minden gyógyszerertárban kapható. Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Buda-
pesten.
Richter F. Ad. és társa,
osász. és kir. udvari szállítók,
Rudolstadt.

**Gyors és biztos segély gyomor-
betegségek és azok utóbajaiban!**

A legjobbnak bizonyult **HÁZISZER**, mely az emésztést szabályozza, a rendszeres vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás vérértéket tisztítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorhajt, és pl. étvágytalanságot, savanyu felbőgést, hányási ingert, gyomor és hasbántalmat, gyomorgörcsöt, vértúlulást, hányorhoidákat, női bántalmakat, bélbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. Rosa-féle balzsam

**Kiváló fájdalomcsillapító, anti-
septikus, gyógyító és a hegedést
elősegítő szer.**

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedéseknel, továbbá körömgenyedés és ugynevezett körömméregnél a kézen és lábujjakon, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydagantoknál, holtitem képződéseknél stb. 5-6 év óta bevált.

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógyszer-től PRÁGÁBAN 203-III.

Az emésztés minden munkáját új életre serkenti, egészséges és tiszta vért szerez, különben is tisztos és messze földön bevált haziszor. 1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 frt. Postán 20 krral drágább.

A gyógyulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.
Dobozban 35 kr-ával, Postán 6 krral drágább.

1 frt 44 kr. előzetes beküldése mellett egy nagy üveg, 75 kr. beküldése ellenében egy kis üveg küldetik bérmentesen az osztr. m. állam bármely állomására.

1 frt 58 kr. előzetes beküldése mellett 1/4 dohoz vagy 1 frt 68 kr. 1/2 dohoz, vagy 2 frt 30 kr. 3/4 dohoz, vagy 2 frt 48 kr. 1 dohoz bérmentesen az osztr. magy. állam bármely állomására.

Figyelemztetés! Mindenki csak az eredeti készítményt kérje a prágai **Fragner B.** gyógyszerertárából és figyeljen arra, hogy a **Dr. Rosa balzsam** csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a **prágai házi kenőcs** csomagolásán pedig a jobbról látható háromszögletű védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, jutalmat kap!
Elsmerő levelek esrei rendelkezésre állanak.

Raktárak Budapesten:
TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerertárában, **EGGER A.** gyógyszerertárában.

Főraktár **FRAGNER B.** cs. és kir. udvari szállítónál, a fekete sas gyógyszerertár Prágában a Spornier-utca sarkán 203. sz.

Kukoricza-morzsolók
kéz- és erőhajtásra egyszerű és kettős szerkezettel, szelelővel és szelelő nélkül,
Gabona-rosták,
Konkolyozók (trieurök),
kezi kéz lérsre való
Széna és szalmasajtók
fekvően vagy kocsira szerelve,
Takarmány-füllesztők,
Szállítható takarékfőző-üstök takarmány stb. részére
zománcz bevonattal vagy anélkül, szállítókészülékkel vagy anélkül.
Szecs kavágók, szabadalmazott kenőgyűrűs görgő csapágyakkal, igen könnyű járású, körülbelül 40% erőmegtakarítás mellett,
Répa- és burgonyavágók,
Daralók,
„Agricola” sorvetőgépek [tolókerék szerkezettel]
mindennemű vetemény számára, váltókerékek nélkül,
Egy-, két- és több vasú ekék
juttatás mellett elismert legjobb szerkezettel készülnek

Mayfarth Ph. és társa
csász. és kir. kiz. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntőde és gőzhámor
Bécs, II., Taborstrasse Nr. 71.
Alapított 1872. Kiténtelt több mint 400 arany, ezüst, 750 munkás.
bronz éremmel és első díjakkal.
— Árjegyzékek és számos elismerő levelek ingyen és bérmentve küldetnek. —
Képviselek és viszontárúsítók felvételnek.

Kufeké-féle gyermeklisztje
Magyarország, Ausztria, Németország, sőt legelső hozzáértői ajánlják
Legjobb és legolcsóbb táplálkozás egészséges és bélbeteg gyermekeknek
Kapható minden gyógyszerertárban, Bérgazdaságban és a gyárnál R. KUFÉKE, WIEN, VI/2

Szives tudomásul!

Saját termésű, tiszta

természetes ó-borok

Szent-Anna puszta homoki
szőlő telepünkről.

Literes palaczkokban:

Fehér asztali	80 fillér
Rizling	92 „
Veres asztali 98-ról	80 „
Veres Kadarka 98-ról	1.20 „
Asztali siller	70 „
Nagy burgundi siller	92 „

Palaczkokért 16 fillér letét.

Hordó számra való vételnél megfelelő
engedmény.

Kaphatók a termelő

Szabó Lajos fiai czégnél

Debreczen, Tisza palota
valamint

Geréby Fülöp Utódai uraknál.

! HAZAI IPAR !

Wein Károly és Társai

szövőgyár, KÉSMÁRK

elismert hírneves

szepességi vászon

és

damaszt áru

minden nagyobb üzletben kaphatók.

Gyáraiból
származó
minden
darab áru

ezen véd-
jeggyel
van
ellátva.

! HAZAI IPAR !

Eladó fák.

900 szál épületi tölgyfa,
nagyobb mennyiségű tűzifa,
u. m. hasított tölgy, tölgy-
bot és vargafa házhoz szál-
litva jutányos áron kapható.

Eladó még 200 mm. jó
minőségű vágott cser. Bő-
vebbet III. ker. Honvéd-
utca 62.

Az arc szépsége

a legbiztosabban elérhető és ápolható a

Leichner-féle

Fettpuder

Leichner-féle Hermelin és Aspasia rizspor által.

Ezen hírneves arczporok a legelőkelőbb női körökben, elsőrangú művésznők
között előszeretettel használatnak, mert az arczbőrnek rozsa, virágzó, üde színt adnak
és a rizspor használata észrevehetetlen. Kapható csak zárt dobozokban a gyárban Berlin
Schutzenstrasse 31. és minden illatszert üzletben.

L. Leichner Berlin, a kir. színház szállítója,

az éremkiosztó bizottságnál alelnök volt a párisi világiállításon 1900.

Meghívó.

Az Alföldi Takarékpénztár Debreczenben r.-t
kebelében működő

„Hitelrész Csoport“

1901. január 31-én délután 3 órakor
az intézet helyiségében tartja

II. évi rendes közgyűlését,

melyre a t. tagtárs urak tisztelettel meghívotnak.

Tanácskozás tárgyai:

1. Az üzlet eredményéről szóló választmányi
és felügyelő bizottság jelentései.
2. Jegyzőkönyv hitelesítésére 2 tag kiküldése.
3. Két felügyelő bizottsági tag választása.
4. Választmány, felügyelő bizottság és tiszt-
viselők jutalmazása.

Ssántó Győző

A „Hitelrész Csoport“ elnöke.

A „Hitelrész Csoport“ állása:

Hitel állomány:	1899. decz. 31.	145.200 — K.
	1900. decz. 31.	246.100 — K.
Biztosítéki alap:	1899. decz. 31.	7.360 — K.
	1900. decz. 31.	13.480 — K.
Tartalék alap:	1899. decz. 31.	1550,90 K.
	1900. decz. 31.	4115,09 K.

Szénássy, Hoffmann és Társa

selyem-áruháza

Budapest, IV., Bécsi-u. 4.

Báli saisonra dus és szép
választéku raktárt tart ga-
zes, tulles és selyemző-
vetekben.

Minták vidékre ki-
vánatra pontosan
küldetnek.

Serravallo

KINA-BORA VASSAL.

orvosi kitüntetések által mint dr. Braun tanár, udv. tanácsos, dr.
Drasche tanár, udv. tan. lovag dr. Kraft-Ebing tanár, udv.
tan., dr. Monti tanár, lovag dr. Moselig-Moorhof tanár, dr.
Nuesser tanár udv. tan., dr. Schauta tanár, dr. Weinlechner
tanár által gyakran használtatik és legjobban ajánlitatik.

Gyöngék és lábbadozóknak.

Kitüntetések: XI. orvosi congressus Róma 1894.
congressus Nápoly 1894. Kiállítás Venedig! 1894. Kiel 1894.
Amsterdam 1894. Berlin 1895. Páris 1895. Quebec 1896.
Turin 1898. Quebec 1897. Canea 1900. Nápoly 1900. Páris 1900.

Több mint 1000 orvosi elismervény.

Ezen kitünő, újra élesztő szer kiváló íze miatt különösen gyerme-
kek és asszonyoknál szivesen vétetik. Üvegekben 1/2 liter á
K 2.40, 1 liter á K 4.40 árusitattik minden gyógyszerertárban.

Serravallo gyógyszerertár Triesztben.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.